ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 12.9.2023 г.
COM(2023) 533 final

2023/0323 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за борба със забавата на плащанията по търговски сделки

(текст от значение за ЕИП)

{SEC(2023) 313 final} - {SWD(2023) 312 final} - {SWD(2023) 313 final} -
{SWD(2023) 314 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Всяка година в ЕС се издават около 18 милиарда фактури, повече от 500 всяка секунда[1]. Необходими са надеждни платежни потоци, за да се повиши конкурентоспособността на икономиката на ЕС и особено на малките и средните предприятия (МСП).

Стоките и услугите често се доставят при условия на отложено плащане: доставчикът (кредиторът) предоставя на клиента (длъжника) срок за плащане, в който да се плати фактурата (търговски кредит), след като стоките бъдат доставени или услугата, договорена в договора, бъде предоставена. Забава на плащане означава неизвършване на плащането в рамките на договорния или законния срок. Те засягат предприятията във всички сектори[2] и във всички държави членки[3] и засягат несъразмерно тежко МСП[4].

Основната причина за забавата на плащанията са различията между позициите при водене на преговори на голям клиент (длъжник) и по-малък доставчик (кредитор). Това често води до ситуация, в която доставчикът трябва да приеме несправедливи срокове и условия за плащане. За длъжниците забавянето на плащане е привлекателна форма на финансиране, която не струва нищо на длъжника, но има цена за кредитора. Това се усложнява от неадекватността на настоящата правна уредба на ЕС — Директива 2011/7/ЕС (Директивата относно забавянето на плащането), в която липсват достатъчни предпазни мерки и подходящи възпиращи средства и предвидените в която механизми за правоприлагане и правна защита са недостатъчни[5].

С преразглеждането на Директивата относно забавянето на плащането се преодоляват тези недостатъци, като крайната цел е да се подобри дисциплината на плащане на всички заинтересовани участници (публични органи, големи дружества и МСП) и да се защитят на дружествата от отрицателните последици от забавата на плащанията по търговски сделки.

Преразглеждането на Директивата относно забавянето на плащането е включено в цел „Подготвена за цифровата ера Европа“ на работната програма на Комисията за 2023 г.

• Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката

Подобряването на дисциплината по отношение на плащанията по търговски сделки е една от целите на съобщенията на Комисията *„Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.*[6] и *„Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова*

---

1 Европейска комисия (2019 г.). Проучване относно оценката на правилата за фактуриране по Директива 2006/112/ЕО. Окончателен доклад.

2 European Payment Report (Доклад за плащанията в Европа), 2022 г.

3 Доклад за плащанията в Европа, 2022 г.

4 T., Nicolas, *Short-term financial constraints and SMEs' investment decision: evidence from the working capital channel (Краткосрочни финансови ограничения и инвестиционно решение за МСП: доказателства от канала за оборотен капитал),* Small Business Economics (2021 г.).

5 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu)

6 COM(2021) 350 final.

Европа[7]. При преразглеждането също така се следват препоръките, направени от платформата „Готови за бъдещето“ в становището, прието през декември 2021 г.[8], и в Резолюцията на Европейския парламент от 2019 г.[9] Настоящата инициатива също така допринася за целите на съобщението „*Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.*“[10]. Целта на настоящото преразглеждане всъщност е да се внесе справедливост в търговските сделки, да се повиши издръжливостта на МСП и на веригите на доставките, да се насърчи по-широкото използване на цифровизацията и да се подобри финансовата грамотност на предприемачите. Директивата относно забавянето на плащането е част от анализа по програмата REFIT[11].

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Директивата относно забавянето на плащането е тясно свързана с Директивата относно нелоялните търговски практики в отношенията между стопанските субекти във веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти (Директивата относно НТП). Правната връзка между двата текста е обяснена в съображения 17 и 18 и в член 3, параграф 1 от Директивата относно НТП. Директивата относно НТП не въздейства върху правилата, средствата за правна защита и последствията, определени в Директивата относно забавянето на плащането. Разпоредбите на Директивата относно забавянето на плащането също не засягат правилата, приложими в хранително-вкусовата промишленост по отношение на споразуменията за споделяне на стойност, плащанията в контекста на схемата за училищата или определени плащания при продажбата на грозде, гроздова мъст и небутилирано вино във винарския сектор.

С Директивата относно забавянето на плащането се уреждат плащанията по търговски сделки между възлагащите органи и главните изпълнители и между изпълнителите и техните подизпълнители. В член 71, параграф 3 от Директива 2014/24/ЕС и в член 88, параграф 7 от Директива 2014/25/ЕС относно възлагането на обществени поръчки е предвидена възможността държавите членки да определят разпоредби относно преките плащания към подизпълнителите.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) е подходящото правно основание за постигане на целите на настоящата инициатива. Член 114 от ДФЕС е подходящото правно основание за мерките, насочени към постигане на целите по член 26 от ДФЕС (хармонизиране на националните разпоредби).

Необходими са действия на ЕС, за да се гарантира, че всички държави членки са въвели минимални правила за предотвратяване на забавянето на плащанията, разполагат с подходящи мерки за правоприлагане и възпиращи мерки за борба със забавянето на плащанията и разполагат с подходящи средства за правна защита. В този контекст

[7] COM(2020) 103 final.
[8] Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu)
[9] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_BG.html
[10] COM(2023) 168 final
[11] https://op.europa.eu/webpub/com/refit-scoreboard/en/policy/10/10-6.html

целенасочената намеса на ЕС под формата на настоящото предложение е в съответствие с принципа на субсидиарност.

Настоящата Директива относно забавянето на плащането е преработена версия на първата Директива относно забавянето на плащането (Директива 2000/35/ЕО), чието основание е член 95 от Договора за функционирането на ЕС. Следователно нейното преразглеждане е в рамките на съвместната компетентност (споделената компетентност) на ЕС и правителствата на неговите държави членки.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Забавата на плащанията засяга всички държави членки. Улесняването на бързото плащане изисква строги и координирани правила. Прилагането на 27 национални решения вероятно ще доведе до липса на единни правила, разпокъсаност на единния пазар и по-високи разходи за дружествата, търгуващи през граница. Действията на ЕС са оправдани, тъй като забавата на плащанията засяга всички търговски сделки при възлагането на обществени поръчки и между дружества, независимо от техния размер. Преразглеждане на действащото законодателство на ЕС с цел укрепване на неговите разпоредби може да се направи само на равнището на ЕС.

Необходими са действия на ЕС, за да се установят разпоредби за лихвите и обезщетенията, да се установят по-ясни срокове за плащане по сделки между предприятия, да се определят разпоредби за правоприлагане и наблюдение и да се осигурят полезни взаимодействия с уредбата за възлагането на обществени поръчки.

- **Пропорционалност**

Планираната инициатива няма да надхвърли необходимото за постигане на заложените в нея цели. С нея на дружествата се налагат само разходите, необходими за постигането на тези цели и за обслужването на непосредствените потребности на лицата, за които е предназначена (напр. дружествата, по-специално МСП), за предотвратяване на забавата на плащанията и за осигуряване на бързи плащания.

- **Избор на инструмент**

Избраният инструмент е регламент, с който да се замени действащата Директива относно забавянето на плащането. Регламентът има множество предимства, включително справяне с презграничния аспект на забавата на плащанията. С регламент основните аспекти, например максималният срок за извършване на плащанията и процедурите за проверка, лихвеният процент за забава на плащанията и размерът на обезщетението с единен размер, ще бъдат еднакви в целия ЕС и ще се прилагат пряко. В същото време на държавите членки ще бъде разрешено да приемат по-строги разпоредби във връзка с определени аспекти. В регламента се определят задължения по отношение на правоприлагащите органи, системите за посредничество, обучението по управление на кредита и за финансова грамотност и нелоялните договорни практики и разпоредби, но държавите членки ще трябва да ги допълват в съответствие с националното си законодателство. В новия регламент ще бъдат включени и разпоредбите на Директивата относно забавянето на плащането, които не са засегнати от преразглеждането.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

През 2015 г. в последваща оценка на Директивата относно забавянето на плащането[12] бе направена оценка на нейната уместност, ефективност, ефикасност, съгласуваност и добавена стойност от ЕС. Заключението беше, че Директивата е уместна и ефикасна и не налага значителни разходи на дружествата или публичните органи. Въпреки това в оценката също така бе отбелязано, че страхът от увреждане на търговските отношения спира кредиторите, на които е било платено със забава, да предявят правата, които Директивата им дава. В становището от 2021 г. на платформата „Готови за бъдещето“[13] бяха отправени 10 препоръки за краткосрочни и дългосрочни мерки за справяне със забавата на плащанията. Препоръчваните краткосрочни мерки включват да се определи какво означава изразът „практики и клаузи, представляващи явна злоупотреба“; да се помисли за обръщане на тежестта на доказване, така че тя да пада върху длъжника, за да се направи по-лесно за кредиторите да докажат, че е имало злоупотреба; да се насърчат МСП да отстояват правата си чрез предоставяне на съвети и информация относно сроковете за плащане, осигуряване на прозрачност на сроковете за плащане и саморегулиране. Препоръчваните дългосрочни мерки включват ограничаване на договорните срокове за плащане до максимум 30 дни за плащанията от големи дружества към МСП, електронно фактуриране и надзор от страна на държавата.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Комисията проведе консултации с широк кръг от заинтересовани страни, в това число органи на държавите членки, дружества, по-специално МСП, европейски и национални стопански сдружения, частни лица и експерти от академичните среди. Дейностите по консултацията включваха покана за предоставяне на данни, обществена консултация, специална консултация с МСП (дискусионна група за МСП), двустранни събеседвания с ключови заинтересовани страни и обсъждания с представители на държавите членки. Получената информация беше използвана като входни данни за съставяне на предложението.

По поканата за предоставяне на данни бяха получени отговори от 137 заинтересовани страни, а по обществената консултация бяха получени 117 отговора между 12 януари и 17 март 2023 г.[14] Срещите на дискусионната група за МСП[15] бяха проведени между 26 януари и 16 март 2023 г. и бяха получени 939 отговора.

---

12 https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1

13 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

14 Коментарите са на разположение тук: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13665-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%89%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%95%D0%A1_bg.

15 Дискусионната група за МСП дава възможност на Комисията да получи мнението на МСП по целенасочен начин и се организира в сътрудничество с партньорите на Комисията от мрежата Enterprise Europe.

Комисията организира двустранни срещи с ключови заинтересовани страни, които представляват дружества, по-специално МСП[16]. Забавата на плащанията беше обсъдена също така на 21 март и 31 май 2023 г. по време на срещите на мрежата от национални представители на МСП. На 10 октомври 2022 г. и на 13 януари 2023 г. бяха проведени две срещи с експертната група[17] по въпросите на забавата на плащанията. Голямо мнозинство от заинтересованите страни потвърдиха, че забавата на плащанията засяга силно дружествата, особено МСП.

Почти всички групи заинтересовани страни, с които беше проведена консултация, изразиха своята подкрепа за преразглеждането на Директивата. Някои заинтересовани страни обаче посочиха, че по-строгите правила са в противоречие със свободата на договаряне на европейските дружества. Повечето заинтересовани страни подкрепиха варианта за определяне на горна граница на срока за плащане по сделки между предприятия, с предпочитание за 30 дни. Само няколко заинтересовани страни бяха против идеята за ограничаване на сроковете за плащане. Много заинтересовани страни подкрепиха варианта за предоставяне на обучение по управление на кредита и за финансова грамотност, както и за създаване на европейска обсерватория за плащанията. От консултацията стана ясно, че рядко се плащат лихви и обезщетения за забава. Заинтересованите страни подкрепиха плащането на лихвата да се направи автоматично.

- **Събиране и използване на експертни становища**

При събирането и използването на експертни становища Комисията използва резултатите от съществуващи оценки и доклади: последващата оценка на Директивата относно забавянето на плащането[18], доклада на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно изпълнението на Директивата относно забавянето на плащането (и подкрепящия го работен документ на службите на Комисията)[19], Резолюцията на Европейския парламент относно прилагането на Директивата относно забавянето на плащането[20] и Становището на платформата „Готови за бъдещето“ относно Директивата относно забавянето на плащането[21].

Бяха взети под внимание и резултатите от проучвания и изследвания: докладите за плащанията в Европа[22], докладите за преглед на резултатите на МСП[23], проучванията на Съвместния изследователски център относно забавата на плащанията и фирмите[24] и относно оценката на икономическото въздействие на по-бързите плащания по сделки между предприятия[25], както и проучванията на Европейската комисия относно

16 Списъкът с тези срещи е приложен към оценката на въздействието.
17 Регистър на експертните групи към Комисията и други подобни органи (europa.eu)
18 https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1
19 COM(2016) 534 final
20 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_BG.html
21 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu)
22 https://www.intrum.com/publications/european-payment-report/
23 Преглед на постиженията на МСП (europa.eu)
24 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121059
25 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130205

сделките между предприятия[26] и относно „Изграждане на отговорна култура на плащане“[27].

Комисията също така взе предвид няколко скорошни решения на Съда. В предложения текст на регламента се пояснява, че обезщетението с единен размер се дължи за всяка фактура, а не за всеки договор, както е посочено в преюдициалното заключение по дело C-585/20 от 20 октомври 2022 г.[28] В същото решение Съдът също така пояснява, че процедурата за проверка или приемане на стоки или услуги трябва да се включва в договора само ако естеството на стоките или услугите налага такава процедура. В предложения регламент също така е включено решението по дело C-122/18 от 28 януари 2020 г., съгласно което задължението, наложено на държавите членки с Директивата, цели действителното спазване от техните публични органи на предвидените в нея срокове за плащане[29]. И накрая, в него е пояснена датата, до която спират да се начисляват лихви за забава, съгласно преюдициалното заключение по дело C-256/15 от 15 декември 2016 г.[30]

- **Оценка на въздействието**

Комитетът за регулаторен контрол разгледа доклада за оценка на въздействието на 10 май 2023 г. и излезе с положително становище с резерви на 12 май 2023 г.[31] Препоръките на Комитета бяха взети предвид в окончателната версия на оценката на въздействието. В оценката на въздействието са анализирани различни варианти за действие за постигане на три конкретни цели. Съгласно първата цел, „**предотвратяване на настъпването на забава на плащане**“, определените мерки на политиката **(ВД1)** са съсредоточени върху етапа на договарянето на търговската сделка, тъй като забавата на плащанията често е резултат от неоправдани или несправедливи срокове за плащане в договора. Бяха оценени различни варианти за максималния срок за плащане при сделки между предприятия, включително максималната продължителност на процедурата за проверка за установяване на съответствието на стоките или услугите с изискванията на договора. Беше оценена и възможността обучението по управление на кредита и обучението по финансова грамотност да станат по-широкодостъпни за МСП и да се улесни достъпът на МСП до тях като предпазна мярка. Съгласно втората цел, „**улесняване на плащанията в срок**“, целта на определените мерки на политиката **(ВД2)** е да се противодейства на забавата на плащанията, като се гарантира, че правилата за плащанията се прилагат и че сроковете за плащане се спазват, като плащането на лихви и обезщетения стане задължително и се преразгледа размерът на обезщетението с единен размер. Бяха оценени и варианти,

---

26 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c8b7391b-9b80-11e8-a408-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-103408786

27 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cb4bc1bd-1467-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search

28 Решение от 20 октомври 2022 г., *BFF Finance Iberia SAU* срещу *Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León* (ОВ C 53, 15.2.2021 г., стр. 19), дело C585/20, EU:C:2022:806, т. 42 и т. 53.

29 Решение от 28 януари 2020 г., *Европейска комисия* срещу *Италианска република*. Дело C-122/18, EU:C:2020:41, т. 53.

30 Решение от 15 декември 2016 г., *Drago Nemec* срещу *Republika Slovenija*. Дело C-256/15, EU:C:2016:954, т. 59.

31 https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SEC_2023_313_1_IMPACT_ASSESSMENT_OPINION_EN_V2_P1_2888389.PDF
https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SWD_2023_313_1_EN_resume_impact_assessment_part1_v3.pdf

свързани с правоприлагането и полезните взаимодействия с процедурите за възлагане на обществени поръчки. За третата цел „**засилване на механизмите за правна защита, осигуряване на справедливи условия на плащане и овластяване на дружествата**“, определените мерки на политиката **(ВПЗ)** са съсредоточени върху справедливостта и наличието на ефективни механизми за правна защита.

Предпочетеният вариант: оценката показва, че всеки от вариантите има потенциални ползи, но води и до някои рискове, ако се приложи самостоятелно. Затова в предпочетения пакет от мерки са обединени най-ефективните подварианти на ВД1, ВД2 и ВД3. Пакетът има няколко предимства в сравнение с всеки вариант за действие поотделно и с него до голяма степен се премахват присъщите рискове на всеки от вариантите. Определянето на горна граница на сроковете за плащане като във ВД1а вероятно ще бъде значително по-ефективно, когато е придружено от строги мерки за правоприлагане и възпиращи средства срещу забавата на плащанията като във ВД2а. Възпиращата сила на автоматичното плащане на лихви и обезщетения ще се увеличи, когато се премахне възможността за заобикаляне на тези разпоредби чрез договаряне на несправедливо дълги срокове за плащане. Мерките по ВД3б ще осигурят допълнителна подкрепа за пакета. В оценката на въздействието консервативно се допуска, че намаление на забавата на плащанията с 35 % е реалистично, като се съберат намаленията на забавата на плащанията с 23,4 % в резултат на В21, 17,8 % в резултат на ВД2 и 5,5 % в резултат на ВД3, като се приеме, че има известно припокриване между различните варианти. При оценката на възможностите за формата на правния акт се стигна до заключението, че регламентът е предпочитаната форма.

Предпочетеният пакет от мерки 1а+2а+3б
Определяне на горна граница на сроковете за плащане от 30 дни при сделки между предприятия
Ограничаване на процедурите за проверка или приемане до 30 дни (без дерогация)
Държавите — членки на ЕС, улесняват предлагането на обучения по управление на кредита и за финансова грамотност, включително цифрови инструменти за плащане за МСП.
Лихвата за забава е автоматична (понятието за право на лихва се премахва), крайният ден за начисляване на лихвата се изяснява.
За всяка сделка, по която плащането е извършено със забава, се дължи обезщетение с единен размер и то е увеличено на 50 EUR, за да се вземе предвид инфлацията.
Държавите — членки на ЕС, трябва да определят органи, които да отговарят за прилагането на закона, да провеждат разследвания по собствена инициатива или въз основа на жалби, да бъдат упълномощени да налагат административни наказания и да публикуват имената на нарушителите. Използване на цифрови инструменти за по-ефективно правоприлагане.
При обществените поръчки за строителство възлагащите органи и възложителите трябва да проверяват дали плащането към главния изпълнител е прехвърлено към преките подизпълнители.
Държавите — членки на ЕС, трябва да създадат национална система за посредничество за разрешаване на споровете, свързани с плащания при търговски сделки.
Държавите — членки на ЕС, трябва да разгледат въпроса за нелоялните договорни условия и практики чрез националното си законодателство.

С предпочетения пакет се пораждат някои еднократни разходи за дружествата. Определянето на горна граница на сроковете за плащане от 30 дни и задължителното

плащане на лихви води до еднократни разходи за приспособяване с цел актуализиране на стандартните клаузи, за да се отразят максималните срокове за плащане (56,1 милиона евро), както и променените парични обезщетения (243 милиона евро). Ако и двата варианта за действие обаче се приемат заедно, и двете промени може да бъдат направени едновременно (243 милиона евро). С предпочетения пакет на длъжниците се налагат повтарящи се разходи за правоприлагане за автоматичното плащане на обезщетение (лихви в размер на 228,3 милиона евро, суми за обезщетение в размер на 3,23 милиарда евро) — което обаче представлява пряка полза за кредиторите — и повтарящи се разходи за правоприлагане във връзка с преки нормативно установени глоби/имуществени санкции (136,8 милиона евро). Тези разходи се избягват напълно, ако дружествата спазват правилата и плащат в срок. Общата нетна икономическа полза ще бъде положителна, тъй като паричните потоци ще станат по-предвидими и дружествата ще ги управляват по-лесно. Административните разходи за главните изпълнители по обществени поръчки за строителство, свързани с предоставянето на доказателства за извършване на плащанията към подизпълнителите, възлизат на 2,2 милиона евро за целия ЕС.

Предпочетеният вариант ще бъде от полза за публичните органи по няколко начина. Основната полза произтича от цялостното очаквано намаляване на забавата на плащанията, което означава по-малко фалити и свързани с тях разходи за държавната хазна. Административните глоби/имуществени санкции, които националните правоприлагащи органи могат да събират от дружества, плащащи със забава, и които са оценени на до 136,8 милиона евро, може също така да помогнат за покриване на разходите на правоприлагащите органи. Публичните органи също така би следвало да извлекат ползи от системите за посредничество, предвидени във ВД3б, както пряко (ако публичният орган желае да уреди спор с доставчик), така и непряко (чрез облекчаване на съдебната система).

Публичните органи ще трябва да поемат известни разходи. Предоставянето на достъп до обучение по управление на кредита и за финансова/цифрова грамотност е свързано с известни разходи за приспособяване в зависимост от това как държавите членки структурират подкрепата си, поради което не може да се даде окончателна оценка на разходите. Оценките на повтарящите се разходи за правоприлагане за автоматичното плащане на лихви и обезщетения при сделки между държавата и предприятия (G2B) възлизат съответно на 37,2 милиона евро и 0,53 милиарда евро годишно. Тези разходи може да бъдат избегнати чрез плащане в срок. Преразглеждането на стандартните условия на договорите с цел включване на нови парични обезщетения предполага разход в размер на 10 евро на орган, както във ВП2. Държавите членки, които нямат правоприлагащи органи или системи за посредничество, ще трябва да ги създадат и управляват, като понесат повтарящи се разходи за правоприлагане, оценени на 60—65 милиона евро годишно (правоприлагащи органи) и 10—40 милиона евро годишно (служби за посредничество) за ЕС. На държавите членки се предоставя право на преценка по отношение на проверката дали на подизпълнителите се плаща в срок по договори за обществени поръчка за строителство съгласно директивите за обществените поръчки, като в този случай за възможните повтарящи се разходи за изпълнение няма да са необходими допълнителни ресурси.

Настоящата инициатива допринася за постигането на няколко цели за устойчиво развитие (ЦУР). Тъй като тя допринася косвено за икономическия растеж, с нея ще се създаде по-добра стопанска среда на единния пазар (ЦУР 8). Консултациите със заинтересованите страни потвърдиха, че забавата на плащанията е основната причина

за безпокойство и напрежение и подкопава доверието в пазара. Увеличаването на предлагането и улесняването на достъпа до обучение по управление на кредита и финансова грамотност повишават качеството на образованието (ЦУР 4). Като повишава справедливостта, увеличава достъпа на МСП до финансови услуги, включително кредити на достъпна цена, и улеснява включването им във веригите на стойността и пазарите, настоящото преразглеждане допринася за постигането на ЦУР 9. Настоящото преразглеждане е в съответствие с целите за неутралност по отношение на климата съгласно Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Предложеният регламент ще доведе до опростяване чрез единен и задължителен подход за борба със забавата на плащанията, приложим за всички дружества независимо от размера им, без да се прилага изключение за МСП. Всички мерки са замислени с оглед на МСП, но в крайна сметка от тях ще се възползват дружества с всякакъв размер. Въпреки това, тъй като микропредприятията са по-засегнати от забавата на плащанията, отколкото други МСП, очакваните ползи е по-вероятно да се реализират под формата на по-добри резултати за дружествата с нула до девет наети лица.

Ползите от опростяването ще произтекат от определянето на строги и еднакви срокове за плащане, което ще доведе до съкращаване на времето за преговори. Определянето на горна граница на сроковете за плащане ще намали „фактора на страха“, изпитван от по-малките участници на пазара, които в момента често приемат несправедливи условия за плащане, когато работят с по-големи участници на пазара. Очаква се поне 30 % от МСП в ЕС да извлекат пряка полза от тази разпоредба. Съчетаването на определянето на горна граница на сроковете за плащане с възпиращи фактори, като автоматично дължими лихви и (увеличени) обезщетения, би следвало да намали броя на фактурите, платени със забава, както и значително да намали разходите, свързани с неудобствата и времето, прекарано в преследване на платците в забава. Годишният брой човекодни, които едно дружество прекарва в преследване на длъжниците в забава, се изчислява от 5 дни в Германия до над 15 дни в Испания[32]. Дори въз основа на много консервативни допускания, чрез възпиране на забавянето на плащанията за икономиката на ЕС-27 може да бъдат спестени общо 27,4 милиона човекочаса годишно, което се равнява на 5 845,4 милиона евро.

Определянето на горна граница на срока за плащане и на продължителността на процедурата за проверка ще помогне за по-голяма предвидимост на паричните потоци**.** С предложението също така финансовата тежест и разходите ще се преразпределят при справедливи условия, като се гарантира, че всяко дружество плаща за ликвидните средства, от които се нуждае. При сегашното положение административната тежест за по-малките дружества или дружествата с по-слаба пазарна позиция при получаване на финансиране на цена, която включва тяхното равнище на риск, е много голяма. В същото време забавянето на плащанията осигурява на дружествата, които са в по-малко рискова позиция и за които е по-лесно и по-евтино да получат финансиране, безпроблемен търговски кредит.

[32] https://www.sage.com/en-gb/blog/wp-content/uploads/sites/10/2017/12/Domino-Effect-Late-Payments-Research-Sage.pdf

И накрая, предложението ще улесни дружествата да отстояват правата си, като се облекчи достъпът до ефективна правна защита чрез посредничество, предвид факта, че понастоящем е налице единствено възможност за съдебно производство, а то често е по-скъпо и времеемко. Посредничеството ще позволи на дружествата да спестят 27 милиона евро годишно от избегнати съдебни дела.

- **Въздействие върху конкурентоспособността**

Предложението вероятно ще окаже положително въздействие върху конкурентоспособността по отношение на съотношението цена/разходи и на нововъведенията. Като разполагат с увеличен, по-стабилен и предвидим съвкупен паричен поток, дружествата разполагат с повече ликвидни средства, за да инвестират в нововъведения, или могат да прехвърлят намаленията на разходите върху потребителите. Цената на финансирането намалява, тъй като банките финансират пряко рисковете на собствените си клиенти. Предложената инициатива също така ще направи условията за осъществяване на стопанска дейност по-предвидими, което ще доведе до по-благоприятна стопанска среда. Очаква се тя да е от полза за всички участници на пазара, но да окаже по-голямо въздействие върху МСП, отколкото върху големите дружества. Вероятността от плащане със забава е по-голяма при големите дружества, отколкото при МСП, така че е по-вероятно първите да понесат част от разходите, посочени в предпочетения вариант за действие.

От гледна точка на конкурентоспособността в международен мащаб дружествата, осъществяващи сделки за внос или износ, със сигурност ще се сблъскат с несъответствия в продължителността на сроковете за плащане (между задълженията и вземанията си). Дружествата ще трябва да управляват рисковете, произтичащи от тези несъответствия, например като се споразумяват с международните си партньори относно приложимото към договора право, съгласно което ще се определя коя страна поема тези рискове. След това тази страна ще трябва да намери подходящ начин за финансиране на несъответствието. Това предполага, че рисковете, включително рискът от неполучаване на плащане, се преодоляват при пазарни условия от доставчиците на търговско финансиране (например чрез авансово плащане, акредитив, отворени сметки или консигнация[33]). С тези решения за търговско финансиране значително се ограничава въздействието на въвеждането на задължителна горна граница на сроковете за плащане.

Рискът при международни сделки дружествата системно да избират дълги срокове за плащане съгласно законите на държави извън ЕС, за да подбиват цените на дружествата, настояващи за правилата на ЕС, също се оценява като ограничен. Много държави — партньори на ЕС, като Канада, САЩ, Турция и Обединеното кралство, вече налагат законодателство относно забавата на плащанията. Този сценарий не се е осъществил реално в ЕС, където някои държави като Нидерландия са наложили по-строго законодателство за плащанията от други.

- **Вземане предвид на развитието на ИКТ**

Директивата относно забавянето на плащането влезе в сила в свят, който беше значително по-малко цифров. През 10-те години на прилагането ѝ цифровизацията оказа сериозно въздействие върху всички аспекти на обществото, включително върху

[33] https://www.trade.gov/methods-payment

начина на управление на дружествата, като преобразува начина, по който дружествата общуват или предлагат на пазара своите продукти и услуги. Мерките в настоящото предложение се вписват в този съвременен модел и следователно са „цифрови по подразбиране“.

Цифровите инструменти и решения играят значителна роля в някои от предложените мерки и ще повлияят на тяхната осъществимост и разходна ефективност. Такъв е случаят със задължението за определяне на органи, отговорни за прилагането на правилата за плащанията. Държавите членки също така са приканени да насърчават МСП да използват цифрови инструменти, с чиято помощ се осигурява получаване на по-бързо плащане, и да улеснят достъпа на МСП до обучение по финансова грамотност и управление на кредита, включително обучение как да използват цифрови инструменти за плащане.

- **Основни права**

Предложението ще подпомогне прилагането на член 16 от Хартата на основните права относно свободата на стопанска инициатива. Бързите плащания повишават доверието в пазара и стимулират предприемачеството.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Очаква се предложението да има известно отражение върху бюджетите на държавите членки. Това отражение е описано в съответния раздел на оценката на въздействието.

Не се очаква предложението да засегне бюджета на ЕС по никакъв начин. Съществуващата обсерватория на ЕС за плащанията[34] би могла да подпомогне наблюдението на предложението, като се използват съществуващите ресурси.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за наблюдение, оценяване и докладване**

Степента на успех на инициативата ще се измерва по отношение на постигането на следните цели:

- намаляване с 35 % на дела на дружествата, които съобщават, че забавата на плащанията е проблем (напредъкът ще се измерва спрямо сравнителната стойност от проучването от 2022 г. относно достъпа на предприятията до финансиране за всички дружества: целта е 28 % спрямо базово равнище от 43 %);
- намаляване с 35 % на дела на дружествата във всеки отделен основан на размера клас, които съобщават, че забавата на плащанията е проблем (напредъкът ще се измерва спрямо базовите стойности от проучването за 2022 г. относно достъпа на предприятията до финансиране за основаните на размера класове (целта е между 26 % и 31 % спрямо базово равнище между 40 % и 47 %).

[34] https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/late-payment-directive/eu-payment-observatory_bg

Комисията ще осъществява наблюдение и ще извърши оценка на въздействието на вариантите за действие върху забавата на плащанията 4 години след влизането в сила на предложения регламент. Прилагането на правилата на ЕС и тяхното въздействие може да бъдат наблюдавани чрез годишни доклади, изготвяни от държавите членки по тяхна собствена инициатива, допълнени от доклади на частния сектор, изготвени от трети страни. Такива доклади обикновено съдържат подробни сведения за изпълнението на плащанията при сделки между предприятия в държавите членки и за спазването на правилата на ЕС, както и за дейността на правоприлагащите органи по отношение например на броя на получените жалби и броя на започнатите разследвания. Годишните доклади следва да се обсъждат от Комисията и от националните компетентни органи. Съществуващата обсерватория на ЕС за плащанията би могла също да предостави подкрепа под формата на тематични доклади, когато е необходимо.

Повече информация, включително неизчерпателен списък с възможни показатели за наблюдение, е представена в приложение 24 към оценката на въздействието.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

В **член 1** (Приложно поле) се потвърждава настоящото приложно поле и се пояснява, че регламентът няма да се прилага за плащанията при сделки с потребители, плащанията, извършени като обезщетение за вреди, плащанията във връзка със задължения, които са предмет на производство по несъстоятелност, включително производства по преструктуриране на дълг. В действащата Директива относно забавянето на плащането са споменати всички тези изключения, но този нов текст ги прави по-ясни, като ги събира на едно място в член 1.

В **член 2** (Определения) са запазени повечето от определенията в действащата директива и са добавени нови определения за „процедура за приемане или проверка“, „длъжник“ и „кредитор“.

Член 3 (Срокове за плащане) е по-строг от членове 3 и 4 от действащата директива, като с него срокът за плащане и продължителността на процедурата за приемане или проверка се ограничават до максимум 30 дни и се премахва всякакво позоваване на понятието „практики и клаузи, представляващи явна злоупотреба“.

Изключенията за максимален срок за плащане от 60 дни за здравни и публични органи, извършващи икономически дейности, съдържащи се в член 4, параграф 4, букви а) и б) от действащата директива, се премахват.

В този член се обяснява, че разпоредбите на регламента не засягат по-кратките срокове, които може да са предвидени в националното законодателство.

Член 4 (Плащания към подизпълнителите при договори за обществени поръчки) е нова разпоредба в подкрепа на това плащанията да бъдат предавани надолу по веригата на доставките при договорите за обществени поръчка за строителство, като се изисква главният изпълнител да докаже, че на преките подизпълнители е било платено.

Член 5 (Лихва за забава) е нова разпоредба. Той се основава на разпоредбите на членове 3 и 4 от действащата директива и в него се пояснява, че лихвата за забава се дължи автоматично, когато са изпълнени необходимите условия. С него също така се изисква длъжникът да предостави на кредитора цялата информация, която му е необходима, за да гарантира, че дадена фактура може да бъде приета. В този нов член 5

също така се пояснява, че лихвата за забава се начислява до плащането на главницата, в съответствие със съдебната практика.

Член 6 (Лихвен процент на лихвата за забава) е нов. С него се хармонизира лихвеният процент за забава на плащането.

В **член 7** (Графици за извършване на плащанията) е отразено съдържанието на член 5 от действащата директива.

Член 8 (Обезщетение за разноските по събирането) съответства на член 6 от действащата директива. С него обезщетението под формата на еднократна сума е приведено в съответствие с инфлацията и е пояснено, че тази еднократна сума се плаща за всяка отделна сделка, по която се плаща със забава.

Член 9 (Нищожни и недействителни договорни условия и практики) е нов. С него се заменя член 7 от действащата директива. С него се премахва понятието „представляващи явна злоупотреба“ и се определя списък с практики, които са нищожни и недействителни съгласно регламента.

Член 10 (Запазване на собствеността) съответства на член 9 от действащата директива.

Член 11 (Прозрачност) съответства на член 8 от действащата директива.

Член 12 (Процедури за събиране на неоспорените вземания) съответства на член 10 от действащата директива.

Член 13 (Правоприлагащи органи) е нов. В него се посочва, че държавите членки са задължени да определят национални органи, които да отговорят за прилагането на регламента и да си сътрудничат с Комисията и с другите съответни национални правоприлагащи органи.

Член 14 (Правомощия на правоприлагащите органи) е нов. В него са изброени правомощията, които правоприлагащите органи трябва да имат, за да се осигури прилагането на регламента.

Член 15 (Жалби и поверителност) е нов. В него са определени условията, при които кредиторите и сдруженията на кредитори могат да подават жалби за забава на плащанията, както и задълженията на правоприлагащите органи във връзка с жалбите.

Член 16 (Алтернативно разрешаване на спорове) е нов. С него се насърчава доброволното използване на ефективни и независими механизми за алтернативно разрешаване на спорове с цел по-бързо уреждане на споровете между кредитори и длъжници, без да се увреждат търговските им отношения.

Член 17 (Цифрови инструменти, обучение по управление на кредита и обучение за финансова грамотност) е нов. Целта му е да се гарантира използването на цифрови инструменти за прилагане на регламента и да се насърчат инструментите за управление на кредита и обучението по финансова грамотност за МСП, за да се намали забавата на плащанията.

Член 18 (Доклад) съответства на член 11 от действащата директива и в него се посочва, че Комисията трябва да представи доклад относно прилагането на регламента 4 години след влизането му в сила.

Член 19 (Отмяна) е съответствието на член 13 от действащата директива, приспособен за използване в регламент.

Член 20 (Влизане в сила и прилагане) е съответствието на член 14 от действащата директива, приспособен за използване в регламент.

2023/0323 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за борба със забавата на плащанията по търговски сделки

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[1],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) Повечето стоки и услуги в рамките на вътрешния пазар се доставят от едни икономически оператори на други икономически оператори и на публични органи на базата на отложени плащания, при които доставчикът дава на своя клиент време да плати фактурата според договореното между страните, както е посочено във фактурата на доставчика или както е определено от закона.

(2) Много плащания по търговски сделки между икономически оператори или между икономически оператори и публични органи се извършват по-късно от предвиденото в договора, в общите търговски условия или в закона.

(3) Забавата на плащанията засяга пряко ликвидността и предвидимостта на паричните потоци, като по този начин увеличава потребностите от оборотен капитал и застрашава достъпа на дружеството до външно финансиране. Това засяга конкурентоспособността, намалява производителността, води до съкращения, увеличава вероятността от несъстоятелност и фалити и е критична пречка пред растежа. Вредните последици от забавата на плащанията се разпростират по веригите на доставките, тъй като забавата на плащанията често се прехвърля върху доставчиците. Малките и средните предприятия (МСП), които разчитат на редовни и предвидими потоци от парични средства, са силно засегнати от тези отрицателни последици. Следователно забавянето на плащането представлява проблем за икономиката на Съюза поради своите отрицателни икономически и социални последици.

(4) Въпреки че съдебните искове, свързани със забава на плащанията, вече са улеснени от регламенти (ЕО) № 805/2004[2], (ЕО) № 1896/2006[3], (ЕО) № 861/2007[4]

[1] ОВ C […], […] г., стр. […].

и (ЕС) № 1215/2012[5] на Европейския парламент и на Съвета, за да се предотврати забавата на плащанията по търговски сделки, е необходимо да се предвидят допълнителни разпоредби.

(5) Предприятията следва да могат да търгуват на целия вътрешен пазар при условия, които гарантират, че презграничните сделки не представляват по-голям риск от продажбите вътре в държава членка. Може да възникне нарушаване на конкуренцията, ако коренно различни разпоредби уреждат вътрешните операции, от една страна, и презграничните, от друга страна.

(6) С Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[6] се установяват правила за борбата със забавяне на плащането по търговските сделки. През 2019 г. Европейският парламент установи няколко недостатъка в тази директива. В Стратегията за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа[7] бе отправен призив за осигуряване на среда без забава на плащанията за МСП и за засилване на правоприлагането във връзка с Директива 2011/7/ЕС. През 2021 г. платформата „Готови за бъдещето“ подчерта в своето становище проблемите от критично значение при прилагането на тази директива. Основните недостатъци, установени в тези инициативи, са свързани с: двусмислените разпоредби относно „явната злоупотреба“ по отношение на крайните срокове за плащане по сделки между предприятия (B2B), относно практиките на плащане, които представляват злоупотреба, и относно крайните срокове за процедурите за приемане или проверка; обезщетението с единен размер; асиметрията на правилата относно сроковете за плащане по сделките между правителства и предприятия и по сделките между предприятия; липсата на максимален срок за плащане по търговски сделки при сделки между предприятия; липсата на наблюдение на спазването на разпоредбите и правоприлагането; липсата на инструменти за борба с информационната асиметрия; както и инструментите, с които кредиторите разполагат, за да предприемат действия срещу своите длъжници, и липсата на полезни взаимодействия с уредбата за възлагането на обществени поръчки.

(7) За да се преодолеят тези недостатъци, Директива 2011/7/ЕС следва да бъде заменена.

(8) Следва да се предвидят разпоредби за предотвратяване на забавата на плащанията по търговски сделки, представляващи доставка на стоки или предоставяне на услуги срещу възнаграждение, независимо дали тези сделки се извършват между предприятия или между предприятия и възлагащи

---

2 Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15).

3 Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1).

4 Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1).

5 Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

6 Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (ОВ L 48, 23.2.2011 г., стр. 1).

7 COM(2020) 103 final.

органи/възложители, когато последните са длъжникът, като се има предвид, че тези възлагащи органи/възложители извършват плащания със значителен обем към предприятия.

(9) По отношение на обществените поръчки за строителство и строителните и инженерните дейности много често се прилагат прекалено дълги срокове за плащане и се стига до забава. Следователно настоящият регламент следва да се прилага и за тези дейности.

(10) Сделките с потребители, плащанията, извършени като обезщетение за вреди, в това число плащанията, извършени от застрахователни дружества, и задълженията за плащане, които могат да бъдат отменени или отложени или от които получателят може да се откаже съгласно или във връзка с производство по несъстоятелност или производство по преструктуриране, включително производство по превантивно преструктуриране съгласно Директива (ЕС) 2019/1023[8] на Европейския парламент и на Съвета, следва да бъдат изключени от обхвата на настоящия регламент.

(11) Забавата на плащане представлява нарушение на договора, което е финансово привлекателно за длъжниците поради ниските лихви, начислявани за забава, или липсата на такива, или бавната процедура на обжалване. Необходими са решителни промени с цел да се създаде култура на бързо плащане в срок, в това число култура, в която изключването на правото на начисляване на лихви за забава е нищожно и недействително, за да се обърне тази тенденция и подобна практика да бъде обезсърчена. Следователно договорните срокове за плащане следва да бъдат ограничени до 30 календарни дни както при сделките между предприятия, така и при сделките между правителства и предприятия, когато публичният орган е длъжникът.

(12) Процедурите за приемане или проверка за установяване на съответствието на предоставените стоки или услуги с изискванията на договора, както и за проверка на коректността на фактурата и съответствието ѝ с изискванията, често се използват за умишлено забавяне на плащането. Следователно включването им в договора следва да бъде обективно обосновано от особеното естество на въпросния договор или от някои негови характеристики[9]. Поради това следва да е възможно такава процедура за проверка или приемане да се предвижда в договор само когато е предвидена в националното законодателство, когато е необходимо, поради особения характер на стоките или услугите. За да се избегне използването на процедурата за приемане или проверка за удължаване на срока за плащане, в договора следва да са описани ясно подробностите за тази процедура, включително нейната продължителност. За същата цел длъжникът следва да започне процедурата за проверка или приемане веднага след като получи от кредитора стоките и/или услугите, които са предмет на търговската сделка, независимо дали кредиторът е издал фактура или равностойно искане за плащане. За да не се застраши постигането на целите на настоящия регламент, е

---

8 Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 18).

9 Решение от 20 октомври 2022 г., *BFF Finance Iberia SAU* срещу *Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León* (ОВ C 53, 15.2.2021 г., стр. 19), дело C585/20, EU:C:2022:806, т. 53.

целесъобразно да се определи максимална продължителност на процедурата за приемане или проверка.

(13) Настоящият регламент следва да не засяга по-кратките срокове, които може да са предвидени в националното законодателство и които са по-благоприятни за кредитора.

(14) Обществените поръчки могат да играят значителна роля за подобряване на изпълнението на плащанията. Поради това следва да се въведат засилени полезни взаимодействия между политиките и правилата в областта на обществените поръчки и целите за бързо плащане. Особено при обществените поръчки за строителни работи главния изпълнител често не плаща на подизпълнителите навреме, дори когато възлагащите органи или възложителите са извършили договорните плащания към него, като по този начин потенциално създава вреден ефект на доминото във веригата на доставките. Поради това е уместно изпълнителите да предоставят на възлагащите органи и възложителите доказателства за плащанията към преките си подизпълнители.

(15) В интерес на съгласуваността на законодателството на Съюза, определението за „възлагащи органи“ и „възложители“ в Директиви 2014/23/ЕС[10], 2014/24/ЕС[11], 2014/25/ЕС[12] и 2009/81/ЕО[13] на Европейския парламент и на Съвета следва да се прилагат за целите на настоящия регламент.

(16) Дължимата за забава на плащането лихва следва да се изчислява на дневна база като проста лихва. Лихвата за забава е добавка към дължимата сума. В такъв случай се счита, че длъжникът е погасил задълженията си едва когато кредиторът получи плащането на дължимата сума, включително съответните лихви и съответното обезщетение с единен размер. Размерът на лихвата за забава следва да продължи да се начислява, докато дължимата сума бъде платена на кредитора.

(17) Не следва да е възможно кредиторът да се откаже от правото си да получава лихви за забава, тъй като лихвите за забава имат двойна функция: да се компенсира част от вредите, понесени от кредитора поради забавата, и да се накаже длъжникът за нарушението на договора. За да се улесни получаването от кредитора на лихви и обезщетения в случай на забава на плащането, правото на кредитора да ги получи следва да бъде автоматично, освен когато забавянето на плащането не е по вина на длъжника.

(18) За да бъде обезсърчена подобна практика, е необходимо справедливо обезщетяване за кредиторите за разноските по събирането, понесени вследствие

---

10 Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1—64).

11 Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65—242).

12 Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243—374).

13 Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216.20.8.2009 г., стр. 76—136).

на забава на плащане. Тези разноски следва да включват възстановяване на административни разходи и обезщетение за вътрешните разноски, понесени вследствие забава на плащане, и към тях следва да се натрупва лихвата за забава за всяка отделна търговска сделка, по която е платено със забава, както е определено от Съда[14]. Фиксираният максимален размер на обезщетението за разноските по събирането следва да се определя, без да се накърняват националните разпоредби, по силата на които национален съд би могъл да присъди на кредитора допълнителни обезщетения за вреди във връзка със забавата по вина на длъжника.

(19) Следва да е възможно да се извършват плащанията на вноски или разсрочени плащания. При все това всяка отделна вноска или плащане следва да се извършва при договорените условия и по отношение на нея/него следва да се прилагат разпоредбите за забава на плащане, съдържащи се в настоящия регламент.

(20) В допълнение към фиксираната сума за покриване на вътрешните разноски по събирането, кредиторите също следва да имат право на разумно обезщетение за другите разходи, които са понесли поради забавяне на плащане от страна на длъжник. Тези разходи следва да включват например разходите на кредиторите за наемане на адвокат или за използване на услугите на агенция за събиране на вземания.

(21) Злоупотребата със свободата на договаряне във вреда на кредиторите следва да се избягва. В резултат на това, ако дадена клауза в договор или дадена практика във връзка с датата или срока за плащане, с плащането на лихва за забава или лихвения процент за него, с обезщетението за разноските по събирането, с удължаването на продължителността на процедурата за проверка или приемане, или дадена клауза или практика, с която умишлено се забавя или предотвратява моментът на изпращане на фактурата, не е в съответствие с настоящия регламент, тя следва да бъде нищожна и недействителна.

(22) С цел да се полагат по-големи усилия за предотвратяване на злоупотребата със свободата на договаряне в ущърб на кредиторите организациите, официално признати да представляват кредитори, или организациите, имащи законен интерес да представляват предприятия, следва да могат да подават искове до националните съдилища или административни органи с цел да се предотвратява забава на плащанията.

(23) За да се гарантира пълното плащане на дължимата сума, е важно да се осигури, че продавачът запазва правото на собственост върху стоките, докато те не бъдат напълно платени, ако запазването на собствеността е изрично договорено между купувача и продавача преди доставката на стоките.

(24) За да се осигури правилното прилагане на настоящия регламент, е важно да се осигури прозрачност по отношение на правата и задълженията, предвидени в него. За да се осигури прилагането на правилните лихвени проценти, е важно те да бъдат публикувани от държавите членки и от Комисията.

(25) Наказанията за забава на плащане може да бъдат възпиращи само ако се придружават от бързи и ефективни процедури за правна защита за кредитора.

---

[14] Решение от 20 октомври 2022 г., *BFF Finance Iberia SAU срещу Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León* дело C-585/20, ECLI:EU:C:2022:806.

Поради това за всички кредитори, установени в Съюза, следва да са достъпни бързи процедури за събиране на неоспорените вземания.

(26) За да се улесни и гарантира спазването на настоящия регламент, държавите членки следва да определят органи, които да отговорят за неговото прилагане, да изпълняват задълженията и задачите си по обективен и справедлив начин и да осигуряват еднакво отношение към частните предприятия и публичните органи. Тези правоприлагащи органи следва да провеждат разследвания по собствена инициатива, да предприемат действия по жалби и да бъдат оправомощени, наред с други неща, да налагат наказания и да публикуват редовно своите решения. Освен това, с цел по-ефективно правоприлагане, държавите членки следва да използват цифрови инструменти във възможно най-голяма степен.

(27) За да осигурят лесни и достъпни средства за правна защита, държавите членки следва да насърчават доброволното използване на ефективен и независим механизъм за алтернативно разрешаване на спорове за разрешаването на спорове, свързани с плащания при търговски сделки.

(28) Фактурите са равнозначни на искания за плащане и те са важни документи във веригата на сделките за доставка на стоки и предоставяне на услуги, *inter alia* за определянето на крайния срок за плащането. Важно е да се насърчават системите, които обезпечават правна сигурност по отношение на точната дата на получаване от длъжниците на фактурите, включително в областта на електронното фактуриране, при което получаването на фактури би могло да генерира електронни доказателства и което е частично обхванато от правилата за фактуриране, съдържащи се в Директива 2006/112/ЕО на Съвета[15] и в Директива 2014/55/ЕО[16] на Европейския парламент и на Съвета.

(29) Ефективният достъп на предприятията, особено на МСП, до обучение по управление на кредита и за финансова грамотност може да окаже значително въздействие върху намаляването на забавата на плащанията, поддържането на оптимални парични потоци, намаляването на риска от неизпълнение и увеличаването на потенциала за растеж. Независимо от това МСП често нямат капацитет да инвестират в подобно обучение, като в момента се предлагат много ограничени обучения и материали за обучение, насочени към подобряване на знанията на МСП за управление на кредити и фактури. Поради това е целесъобразно да се предвиди, че държавите членки трябва да гарантират, че на МСП се предлагат обучения по управление на кредита и за финансова грамотност, включително относно използването на цифрови инструменти за плащания в срок, и МСП имат достъп до тях.

(30) Някои разпоредби в настоящия регламент са свързани с разпоредбите в Директива (ЕС) 2019/633 на Европейския парламент и на Съвета[17]. Връзката между Директиви 2011/7/ЕС и (ЕС) 2019/633 е обяснена в съображения 17 и 18 и в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/633. Тъй като настоящият регламент заменя Директива 2011/7/ЕС, той следва да не засяга правилата,

---

15 Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 11.12.2006 г., стр. 1).

16 Директива 2014/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно електронното фактуриране при обществените поръчки (ОВ L 133, 6.5.2014 г., стр. 1).

17 Директива (ЕС) 2019/633 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно нелоялните търговски практики в отношенията между стопанските субекти във веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти (ОВ L 111, 25.4.2019 г., стр. 59).

определени в Директива (ЕС) 2019/633, в това число разпоредбите, които са приложими за плащанията, извършвани в контекста на схемата за училищата[18], споразуменията за споделяне на стойност[19] и определени плащания при продажбата на грозде, гроздова мъст и небутилирано вино във винарския сектор[20], с изключение на крайните дати, приложими за максималните срокове за плащане за доставката на трайни селскостопански и хранителни продукти. Настоящият регламент обаче не възпрепятства държавите членки да въвеждат или запазят националните разпоредби за сектора на селскостопанските и хранителните продукти, в които са предвидени по-строги срокове за плащане или различно изчисление на сроковете за плащане, начални дни на сроковете и процедури за проверка и приемане за доставчиците на селскостопански и хранителни продукти, които са по-благоприятни за кредитора.

(31) Целите на настоящия регламент са борбата със забавата на плащанията по търговските сделки, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, като се насърчава конкурентоспособността на предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия. Тези цели не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, тъй като прилагането на национални решения вероятно ще доведе до липса на единни правила, разпокъсаност на единния пазар и по-високи разходи за дружествата, търгуващи през граница. Поради това тези цели могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза. Следователно Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалността, установен в посочения член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(32) За да се осигури достатъчно време за въвеждането на мерките, необходими за спазване на настоящия регламент, от всички съответни участници, прилагането на регламента следва да бъде отложено. За да се осигури обаче по-добра защита на кредиторите, за търговските сделки, плащанията по които трябва да бъдат извършени след датата на влизане в сила на настоящия регламент, се прилагат неговите разпоредби, дори ако съответният договор е бил подписан преди датата на прилагането му.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага за плащанията, извършвани по сделки между предприятия или между предприятия и публични органи, когато публичният

---

[18] Член 23 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

[19] Член 172а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

[20] Член 147а от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

орган е длъжникът, които водят до доставката на стоки или предоставянето на услуги срещу възнаграждение („търговски сделки“).

2. Доставката на стоки или предоставянето на услуги, посочени в параграф 1, включват проектиране и изпълнение на дейности по благоустройство, строителство и гражданско строителство.

3. Настоящият регламент не се прилага за следните плащания:

а) плащанията по сделки с потребители;

б) плащанията, извършвани като обезщетение за вреди, в това число плащанията, извършвани от застрахователни дружества;

в) плащанията, произтичащи от задължения, които може да бъдат отменени или отложени или от които получателят може да се откаже в рамките на или във връзка с производство по несъстоятелност или производство по преструктуриране, включително производство по превантивно преструктуриране съгласно Директива (ЕС) 2019/1023[21] на Европейския парламент и на Съвета.

4. С изключение на член 3, параграф 1, настоящият регламент не засяга разпоредбите, установени в Директива (ЕС) 2019/633.

Член 2
Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

(1) „предприятие“ означава всяка организация, независимо от нейната форма и начин на финансиране, която осъществява независимо икономическа или професионална дейност;

(2) „публичен орган“ означава всеки възлагащ орган съгласно определението в член 6, параграф 1 от Директива 2014/23/ЕС, в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС или в член 3, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС;

(3) „забава на плащане“ означава неизвършване на плащането в рамките на договорния или законоустановения срок за плащане по член 3;

(4) „дължима сума“ означава сумата, която е следвало да бъде платена в рамките на договорния или законоустановения срок за плащане по член 3, включително приложимите данъци, мита, налози или такси, посочени във фактурата или в равностойното искане за плащане;

(5) „изпълнително основание“ означава всяко решение, съдебно постановление, съдебно решение, определение или разпореждане за плащане, постановено от съд или друг компетентен орган, издаден частен акт или друг документ, включително тези, които подлежат на предварително изпълнение, за незабавно плащане или плащане на вноски, което или който позволява на кредитора да събере своето вземане от длъжника чрез принудително изпълнение;

[21] Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 18).

(6) „запазване на собствеността“ означава договорното споразумение, съгласно което продавачът запазва собствеността върху вещите до пълното плащане на цената;

(7) „процедура за приемане или проверка“ означава процедурата за установяване на съответствието на доставените стоки или предоставените услуги с изискванията на договора;

(8) „длъжник“ означава всяко физическо или юридическо лице или всеки публичен орган, което или който дължи плащане за доставена стока или предоставена услуга;

(9) „кредитор“ означава всяко физическо или юридическо лице или всеки публичен орган, което или който е доставило стоки на длъжник или е предоставило услуги на длъжник.

Член 3

Срокове за плащане

1. При търговски сделки срокът за плащане не може да надвишава 30 календарни дни от датата, на която длъжникът е получил фактурата или равностойно искане за плащане, при условие че длъжникът е получил стоките или услугите. Този срок се прилага както за сделките между предприятия, така и за тези между публични органи и предприятия. Същият срок за плащане се прилага и за редовните и нередовните доставки на трайни селскостопански и хранителни продукти съгласно член 3, параграф 1, буква а), подточка i), второто тире и член 3, параграф 1, буква а), подточка ii), второто тире от Директива (ЕС) 2019/633, освен ако държавите членки предвиждат по-кратък срок за плащане за тези продукти.

2. По изключение в националното законодателство може да бъде предвидена процедура за приемане или проверка само когато е това е строго необходимо поради особеното естество на стоките или услугите. В този случай в договора процедурата за приемане или проверка се описва подробно, като се посочва и нейната продължителност.

3. Когато в договора е предвидена процедура за приемане или проверка в съответствие с параграф 2, максималната продължителност на тази процедура не може да надвишава 30 календарни дни от датата на получаване на стоките или услугите от длъжника, дори когато тези стоки или услуги са доставени преди издаването на фактурата или на равностойно искане за плащане. В този случай длъжникът започва процедурата за приемане или проверка веднага след като получи от кредитора стоките и/или услугите, които са предмет на търговската сделка. Срокът за плащане не може да надвишава 30 календарни дни след провеждането на такава процедура.

4. Срокът за плащане по параграф 1 е максималният срок за плащане и не пречи в националното законодателство да бъдат предвидени по-кратки срокове.

Член 4

Плащания към подизпълнителите при договори за обществени поръчки

1. За обществените поръчки за строителство, попадащи в обхвата на Директиви 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС, 2014/25/ЕС и 2009/81/ЕО[22] на Европейския парламент и на Съвета, изпълнителите предоставят на възлагащите органи или възложителите по смисъла на тези директиви доказателство за това, че в съответните случаи са платили на своите преки подизпълнители, участващи в изпълнението на поръчката, в сроковете и при условията, определени в настоящия регламент. Доказателството може да бъде под формата на писмена декларация от изпълнителя и се предоставя от изпълнителя на възлагащия орган или възложителя преди или най-късно заедно с всяко искане за плащане.

2. Когато възлагащият орган или възложителят не е получил доказателството, предвидено в параграф 1, или разполага с информация за забава на плащането от страна на главния изпълнител към неговите преки подизпълнители, възлагащият орган или възложителят незабавно уведомява за това правоприлагащия орган на своята държава членка.

Член 5

Лихва за забава

1. В случай на забава на плащане длъжникът е длъжен да плати лихва за забава на плащане, освен когато длъжникът не е отговорен за забавата на плащането.

2. Лихвата за забава се дължи автоматично от длъжника на кредитора, без да е необходимо кредиторът да изпраща покана, когато са изпълнени следните условия:

   а) кредиторът е изпълнил своите договорни задължения и задълженията, предвидени в закона;

   б) длъжникът е получил фактурата или равностойно искане за плащане;

   в) кредиторът не е получил дължимата сума, посочена във фактурата или в равностойното искане за плащане, в договорния или законоустановения срок за плащане по член 3.

3. Не е възможно кредиторът да се откаже от правото си да получава лихва за забава.

4. Датата на получаване на фактурата или на равностойното искане за плащане не може да бъде предмет на договорно споразумение между длъжника и кредитора.

5. Длъжникът предоставя на кредитора цялата относима информация, за да гарантира, че фактурата или равностойното искане за плащане на кредитора се приема и обработва от длъжника веднага щом бъде получена(-о).

6. Когато са изпълнени условията по параграф 2, лихвата за забава започва да се начислява от по-късното от следните събития:

[22] Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО.

а) получаването от длъжника на фактурата или на равностойно искане за плащане;

б) получаването от длъжника на стоките или услугите.

7. Лихвата за забава се начислява до плащането на дължимата сума.

Член 6

Лихвен процент на лихвата за забава

1. Лихвата за забава на плащане е равна на референтния лихвен процент плюс 8 процентни пункта.

2. Държавите членки, чиято валута е еврото, гарантират, че референтният лихвен процент съответства на едно от следните:

а) лихвения процент, използван от Европейската централна банка за основните операции по рефинансиране;

б) пределния лихвен процент, получен при тръжни процедури с променлив лихвен процент за най-скорошните основни операции по рефинансиране на Европейската централна банка.

3. В държавите членки, чиято валута не е еврото, референтният лихвен процент е лихвеният процент, определен от техните национални централни банки.

4. Референтният лихвен процент за първото полугодие на всяка съответна година е процентът, който се определя на 1 януари същата година. Референтният лихвен процент за второто полугодие на всяка съответна година е процентът, който се определя на 1 юли същата година.

Член 7

Графици за извършване на плащанията

Когато плащането се извършва въз основа на графици, в които са предвидени вноски, и някоя от вноските не бъде платена до договорената дата, лихвата за забава по член 5 се изчислява въз основа на всяка просрочена сума. Плаща се и обезщетение в съответствие с член 8.

Член 8

Обезщетение за разноските по събирането

1. Когато лихвата за забава стане дължима в съответствие с член 5, длъжникът автоматично дължи на кредитора обезщетение с единен размер за разноските по събирането, което представлява фиксирана сума от 50 EUR за всяка отделна търговска сделка.

2. Обезщетението с единен размер по параграф 1 се дължи от длъжника на кредитора като обезщетение за понесените от кредитора разноски по събирането, без да е необходима покана.

3. Не е възможно кредиторът да се откаже от правото си да получи обезщетението с единен размер по параграф 1.

4. Освен обезщетението с единен размер по параграф 1 кредиторът има право да получи от длъжника разумно обезщетение за всякакви оставащи разноски по

събирането, надвишаващи това обезщетение с единен размер и понесени вследствие на забавата на плащането от страна на длъжника.

5. Настоящият член се прилага, без да се засягат правата на кредитора да получи друго обезщетение.

Член 9

Нищожни и недействителни договорни условия и практики

1. Следните договорни условия и практики са нищожни и недействителни:

   а) определяне на срока за плащане в нарушение на член 3;

   б) изключване или ограничаване на правото на кредитора да получи лихвата за забава по член 5 или на правото да получи обезщетение за разноските по събирането по член 8;

   в) удължаване на продължителността на процедурата за проверка или приемане отвъд срока, определен в член 3, параграф 3;

   г) умишлено забавяне или възпрепятстване на изпращането на фактурата.

2. Държавите членки гарантират, че съществуват подходящи и ефективни средства за прекратяване на договорните условия и практики, посочени в параграф 1.

3. Средствата по параграф 2 включват възможността организация, официално призната да представлява кредитори, или организации, имащи законен интерес да представляват предприятия, да подават искове до съдилищата или компетентните административни органи.

Член 10

Запазване на собствеността

Кредиторът запазва собствеността върху вещите до цялостното им плащане, ако между длъжника и кредитора е било изрично договорено запазване на собствеността преди доставката на вещите.

Член 11

Прозрачност

1. Държавите членки осигуряват прозрачност по отношение на правата и задълженията, предвидени в настоящия регламент, включително чрез оповестяване на приложимия лихвен процент на лихвата за забава на плащане.

2. Комисията оповестява в интернет текущите лихвени проценти на лихвата за забава, които се прилагат в държавите членки.

Член 12

Процедури за събиране на неоспорените вземания

1. Кредиторите получават изпълнително основание, включително посредством ускорена процедура и независимо от размера на дълга, в рамките на 90 календарни дни от подаването на иск или молба пред съда или друг компетентен орган, при условие че дългът или процедурата не се оспорват.

2. При изчисляване на срока по параграф 1 не се вземат под внимание следните срокове:

а) сроковете, необходими за съобщаване и призоваване;

б) всяка забава, причинена от кредитора.

3. Настоящият член не засяга разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1896/2006.

Член 13

Правоприлагащи органи

1. Всяка държава членка определя един или повече органи, отговарящи за прилагането на настоящия регламент (наричани по-нататък „правоприлагащите органи“).

2. Когато е целесъобразно, правоприлагащите органи предприемат необходимите мерки за осигуряване спазването на крайните срокове за плащанията.

3. Правоприлагащите органи си сътрудничат действително помежду си и с Комисията и си оказват взаимопомощ при разследвания с презгранично измерение.

4. Правоприлагащите органи координират дейността си с други органи, които отговарят за прилагането на други законодателни актове на Съюза или национални законодателни актове, включително чрез задължения за обмен на информация.

5. Правоприлагащите органи препращат получените жалби за забава на плащанията в сектора на селскостопанските и хранителните продукти до компетентните правоприлагащи органи съгласно Директива (ЕС) 2019/633.

Член 14

Правомощия на правоприлагащите органи

1. Правоприлагащите органи трябва да разполагат с необходимите ресурси и експертни знания и опит, за да изпълняват задълженията си, и имат следните правомощия:

а) да започват и провеждат разследвания по своя собствена инициатива или въз основа на жалба;

б) да изискват от кредиторите и длъжниците да предоставят цялата необходима информация за провеждане на разследвания, свързани със забава на плащанията по търговски сделки;

в) да извършват внезапни проверки намясто в рамките на своите разследвания;

г) да вземат решения, с които се установява нарушение на настоящия регламент и се изисква от длъжника да плати лихва за забава по реда на член 5 или да обезщети кредитора по реда на член 8;

д) да налагат глоби/имуществени санкции и други наказания и временни мерки спрямо субектите, отговорни за нарушението, или да образуват производства за налагането им;

е) да изискват от длъжника да прекрати нарушението;

ж) да публикуват решенията си по букви г), д) и е).

2. Държавите членки определят правила за наказанията, които може да се налагат при нарушение на разпоредбите на настоящия регламент, и предприемат всички мерки, необходими за осигуряване на изпълнението им. Предвидените наказания трябва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи.

3. [До … държавите членки/Държавите членки незабавно] уведомяват Комисията за тези разпоредби и мерки и я уведомяват [незабавно] за всяко последващо изменение, което ги засяга.

Член 15

Подаване на жалби и поверителност

1. Кредиторите могат да подават жалби до правоприлагащия орган на държавата членка, в която са установени, или до правоприлагащия орган на държавата членка, в която е установен длъжникът. Правоприлагащият орган, до когото е отправена жалбата, е компетентен да наложи прилагането на настоящия регламент.

2. Организациите, официално признати да представляват кредитори, или организациите, имащи законен интерес да представляват предприятия, имат право да подадат жалба до правоприлагащите органи по член 13 по искане на един или повече от своите членове или според случая по искане на един или повече членове на членуващите в тях организации, когато тези членове считат, че са били засегнати от нарушение на настоящия регламент.

3. Когато жалбоподателят поиска това, правоприлагащият орган предприема необходимите мерки за подходяща защита на самоличността на жалбоподателя. Жалбоподателят посочва всяка информация, за която иска поверителност.

4. Правоприлагащият орган, който получава жалбата, информира жалбоподателя в разумен срок след получаването на жалбата за начина, по който възнамерява да предприеме последващи действия във връзка с жалбата.

5. Когато правоприлагащият орган прецени, че не са налице достатъчно основания за предприемането на действия по жалбата, той уведомява жалбоподателя за мотивите за решението си в разумен срок след получаването на жалбата.

6. Когато правоприлагащият орган прецени, че са налице достатъчно основания за предприемането на действия по жалбата, той започва, провежда и приключва разследване по жалбата в рамките на разумен срок.

7. Когато правоприлагащият орган установи, че длъжник е нарушил настоящия регламент, той изисква от длъжника да прекрати незаконното деяние.

Член 16

Алтернативно разрешаване на спорове

1. Без да се засягат правото на кредиторите да подават жалби по член 15 и задълженията и правомощията на правоприлагащите органи, определени в членове 13, 14 и 15, държавите членки насърчават доброволното използване на ефективни и независими механизми за алтернативно разрешаване на спорове с оглед уреждането на споровете между длъжници и кредитори.

2. Механизмите за алтернативно разрешаване на спорове за забава на плащане трябва да насърчават страните по спора да намерят решението сами и да бъдат бързи, ефикасни и ефективни от гледна точка на разходите, като същевременно поддържат доверието между страните.

Член 17

Цифрови инструменти, обучение по управление на кредита и обучение за финансова грамотност

1. Доколкото е възможно, държавите членки използват цифрови инструменти за ефективно прилагане на настоящия регламент.

2. Държавите членки гарантират, че на малките и средните предприятия се предлагат инструменти за управление на кредита и обучения за финансова грамотност, включително относно използването на цифрови инструменти за плащания в срок, и че малките и средните предприятия имат достъп до тях.

Член 18

Доклад

В срок до ... г. [СП: моля, въведете дата = 4 години след датата на влизането в сила на настоящия регламент] Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент.

Член 19

Отмяна

Директива 2011/7/ЕС се отменя.

Позоваванията на отменената директива се тълкуват като позовавания на настоящия регламент.

Член 20

Влизане в сила и прилагане

1. Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

2. Той се прилага от [СП: моля, въведете дата = 12 месеца след датата на влизането в сила на настоящия регламент].

3. За търговските сделки, извършени след началната дата на прилагане на настоящия регламент, се прилагат разпоредбите на настоящия регламент, включително когато основният договор е сключен преди тази дата.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на […] година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*